

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput CIII. Restitutio ad salutem necessaria est necessitate præcepti, non
necessitate medii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

accepta consistit in compensatione injuriæ personalis; injuriam proinde supponit, non restitutio, quæ propterea aliquando est sine satisfactione taliter accepta, ut cum quis mutuum reddit.

CAPUT CIII.

Restitutio ad salutem necessaria est necessitate præcepti, non medii.

1014 **I**Ta communiter omnes cum S. Augustino relato can. 1. 14. q. 6. dicente: *Si res aliena, cum reddi potest, non redditur, non agitur penitentia, sed fingitur. Si autem veraciter agitur, non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum. Sed, ut dixi, cum restitui potest: si enim non habet unde restituat, huic certe non possumus dicere, redde quod abstulisti.* Et S. Gregorio relato can. falsas de pœnit. dist. 6. *Qui bona alterius injuste detinet, agnoscat se veram penitentiam non posse peragere, per quam ad æternam vitam pervenire valeat, nisi bona, qua injuste abstulit, restituat.* Similia habet S. Bernardus epist. 77.

1015 Probatum itaque assertio nostra 1.º ex Ezech. 13. ubi impio vita quidem promittitur æterna, sed sub hac conditione, si egerit penitentiam, & pignus restituerit, rapinamque reddiderit. 2.º ex Augustino proximè relato. 3.º ratione: quia non restituere, dum restitui potest, est furtum continuare: non enim multum interest, quoad forum anime, injuste detinere, & invadere alienum. cap. sapere de restit. spoliat. ubi Glossa: *Pro eodem reputant jura, auferre, & detinere injuste.* 4.º cum conservare justitiam sit de necessitate salutis (ait S. Thomas q. 62. a. 2.) consequens est, quod restituere id quod injuste ablatum est alicui, sit de necessitate salutis.

1016 Non est tamen de necessitate medii: quia illud est necessarium necessitate medii, quo, etiam inculpabiliter omisso, non potest obtineri salus. Atqui salus obtineri potest omisa inculpabiliter restitutione, ut constat ex Augustino relato.

1017 Nec dicas, plures defunctorum animas detineri in Purgatorio, donec restitutio ab hæredibus facta sit: eò quòd à peccato aliter liberari nequeant, ut colligitur ex cap. 5. de raptoribus, ubi hæredes defuncti restituere jubentur, ut sic à peccato valeat liberari.

Ad hoc namque dicendum, errorem esse insipientium, defuncti animam in Purgatorio tamdiu detineri, cæloque excludi, quamdiu ab hæredibus non restituitur id quod injuste abstulit, & non potuit, vel oblitus fuit restituere. Neque hoc colligitur ex capite illo 1. Tum quia alia editio pro ly valeat, habet valeant. Tum quia si legendum valeat, ly à peccato, juxta usitatum Ecclesiæ, & sanctorum Patrum loquendi modum, ibi sumitur pro eo ac si diceretur, à pena peccati; à qua pœna defunctorum animæ subinde liberantur per restitutiones ab

hæredibus factas, tamquam opera pro ipsis satisfactoria; quæ satisfactione privata, diutius subinde in pœnis detinentur. Et idèò vivis in eo negligentibus subinde apparentes, dicunt à Purgatorio se non liberandas, nisi fiat restitutio, per quam fruantur beneficio præfatæ satisfactionis.

CAPUT CIV.

Quilibet injustus aliena rei detentor, vel damnificator, eam tenetur statim restituere, si potest, vel petere dilationem ab eo cujus rem detinet, vel quem damnificavit.

1018 **I**Ta sanctus Thomas q. 62. a. 8. Quia (inquit.) sicut accipere rem alienam, est peccatum contra justitiam; ita etiam detinere eam: quia per hoc quòd aliquis detinet rem alienam invito domino, impedit eam ab usu rei suæ; & sic ei facit injuriam. Manifestum est autem, quòd nec modicum tempus licet in peccato morari, sed quilibet tenetur peccatum statim deserere, secundum illud Ecclesiæ. 21. "Quasi à facie colubri fuge peccatum." Et idèò quilibet tenetur statim restituere, si potest, vel petere dilationem ab eo qui habet usum rei concedere.

Idque confirmat in argum. sed contra: quia eadem ratio esse videtur in omnibus quæ sunt restituenda. Sed ille qui conducit opera mercenarii, non potest differre restitutionem, ut patet per illud quod habetur Levit. 19. Non morabitur opus mercenarii tui apud te usque mane. Ergo neque in aliis restitutionibus faciendis potest fieri dilatio, sed statim restituere oportet.

Objicit sibi sanctus Doctor 1.º præceptum restitutionis esse affirmativum. Ergo non obligat ad statim.

Respondet, quòd præceptum de restitutione facienda, quamvis secundum formam sit affirmativum (pro quanto scilicet fieri jubet restitutionem rei alienæ) implicat tamen in se negativum præceptum, quo prohibemur rem alterius detinere, fundaturque in negativo isto: non furtum facies.

Objicit 2.º. quandoque aliquis non potest statim restituere; nullus autem tenetur ad impossibile.

Respondet, quòd quando non potest statim restituere, ipsa impotens absolvit eum ab instanti restitutione facienda; sicut etiam totaliter à restitutione absolvitur, si omnino sit impotens. Debet tamen remissionem, vel dilationem petere ab eo cui debet, aut per se, aut per alium.

Ex his facile colligas (inquit Soto lib. 4. de just. q. 7. a. 4.) in quam aperto versentur periculo, imò in quam manifesto jaaceant peccato; qui restitutionem usque ad mortis articulum procrastinant. Imprimis enim certum est, quòd quicumque pro aperto habet, se are gravari alieno, & non habet propositum restituendi ante mortem, licet